

परमाणु ऊर्जा केंद्रीय विद्यालय - 6
पश्चिमी क्षेत्र, अणुशक्तिनगर, मुंबई - 400094

कक्षा - 6

तृतीय भाषा (संस्कृत)

दशमः पाठः कृषिकाः कर्मवीराः अभ्यास प्रश्न

1. उच्चारणं कुरुत -

सूर्यस्तपतु	जीर्णम्	शीतकालेऽपि
वारयितुम्	ग्रीष्मे	सस्यपूर्णानि
पद्त्राणे	कण्टकावृता	क्षुधा-तृषाकुलौ

2. श्लोकांशान् योजयत-

क	ख
गृहं जीर्णं न वर्षासु	तौ तु क्षेत्राणि कर्षतः ।
हलेन च कुदालेन	या शुष्का कण्टकावृता ।
पादयोर्न पादत्राणे	सस्यपूर्णानि सर्वदा।
तयोः श्रमेण क्षेत्राणि	शरीरे वसनानि नो।
धरित्री सरसा जाता	वृष्टिं वारयितु क्षमम् ।

3. उपयुक्तकथनानां समक्षम् 'आम्' अनुपयुक्तकथनानां समक्षं 'न' इति लिखत-

यथा- कृषकाः शीतकालेऽपि कर्मठाः भवन्ति ।

आम्

कृषकाः हलेन क्षेत्राणि न कर्षन्ति ।

न

(क) कृषकाः सर्वेभ्यः अन्नं यच्छन्ति ।

(ख) कृषकाणां जीवनं कष्टप्रदं न भवति ।

(ग) कृषकः क्षेत्राणि सस्यपूर्णानि करोति।

(घ) शीते शरीरे कम्पनं न भवति ।

(ङ) श्रमेण धरित्री सरसा भवति ।

4. मञ्जूषातःपर्यायवाचिपदानि चित्वा लिखत-

रविः	वस्त्राणि	जर्जरम्	अधिकम्	पृथ्वी	पिपासा
------	-----------	---------	--------	--------	--------

वसनानि -----

सूर्यः -----

तृषा -----

विपुलम् -----

जीर्णम् -----

धरित्री -----

5. मञ्जूषातः विलोमपदानि चित्वा लिखत -

धनिकम्	नीरसा	अक्षमम्	दुःखम्	शीते	पार्श्वे
--------	-------	---------	--------	------	----------

सुखम्

दुःखम्

दूरे

पार्श्वे

निर्धनम्

धनिकम्

क्षमम्

अक्षमम्

ग्रीष्मे

शीते

सरसा

नीरसा

6. प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत -

- (क) कृषकाः केन क्षेत्राणि कर्षन्ति ?
(ख) केषां कर्मवीरत्वं न नश्यति ?
(ग) श्रमेण का सरसा भवति ?
(घ) कृषकाः सर्वेभ्यः किं किं यच्छन्ति?
(ङ) कृषकात् दूरे किं तिष्ठति ?